

הספר הק' נת"ש

- מרן זי"ע אמר לחתנו הגה"ח ר' שלמה וינברג שליט"א שנת'בות שלום כשמו כן הוא – לעשות שלום בין ישראל לבין אביהם שבשמים.
- מרן זי"ע שאל פעם את אחד מנכדיו האם הוא לומד נת"ש בכל יום, והסביר שהוא שואל זאת כי עכשיו הלך עם בנו אדמו"ר שליט"א ואד"ש שאלו איזה כח יש לנת"ש, שכל אדם שלומד בו מרגיש שהדברים נכתבו בשבילו, בין אם הוא נמצא במצב גבוהה ובין אם הוא בירידה – תמיד מרגישים כאילו הדברים נכתבו בשביל הלומד ובשביל מצבו העכשווי, נראה כאילו זוהי שירת מלאכי השרת. ומרן זי"ע אמר: אם אד"ש אומר כך אז כדאי ללמוד בזה כל יום.
- סיפרה הרבנית ע"ה: מרן זי"ע רצה מאד להוציא לאור את חידושיו על הש"ס, והם היו חביבים עליו ביותר (לפעמים היה כותב על השיעורים בחביבות: שווה יותר ממיליון דולר, ופעם כשנתן את השיעורים שלו למישהו אמר לו: אם יאבדו לי מיליון דולר עוד אמצא עצות איך להסתדר, אבל אם יאבד אחד השיעורים זה יהיה גרוע מלהפסיד מיליון דולר). מרן זי"ע הלך לבקש מאחיו ר' מתת' ז"ל שיעזור לו לשלם על הדפסת השיעורים, ואחיו ר' מתת' אמר לו: העולם זקוק יותר לחידושים שלכם בחסידות. נכנסו הדברים בלבו הקדוש של מרן זי"ע והוא אמר לי אז שאפי' שנראה לו שאם לא יוציא כעת את חידושיו על הש"ס הם כבר לא יצאו לעולם, אף על פי כן חשוב יותר לציבור שיוציא ספר בחסידות, והוא מוותר על רצונו להוציא את חידושיו על הש"ס ומוציא ספר בחסידות. ואז התחיל לעבוד על הספה"ק נת"ש ח"א

(ואפילו שהיה נראה שהוא יכול להתעכב ולהוציא קודם את חידושיו וכמה שנים אח"כ ספר על חסידות, ויתר על הכל כי זה חסר לעולם).

■ אחד מחברי ועד ההוצאה סיפר שתקופה לפני שיצא הסה"ק נת"ש ח"א נפל יום אחד בדעתו, הרי אמונה זה עיקר העיקרים אצלנו, ובספר נת"ש הולך להיות רק מאמר אחד תחת הכותרת אמונה. שמא יחשבו ח"ו שהנושא הזה איננו עיקרי כ"כ, ואינו יסוד היסודות אצלנו, בעוד שבאמת כל הספר כולו צועק ה' הוא האלוקים? הוא נסער ונסע למרן זי"ע ושאלו על כך. השיב לו מרן זי"ע שכדי להדגיש שהאמונה היא הכל אצלנו – הוא הכין הפתעה; וסיפר לו שכתב את שירת האמונה שתופיע בראש הספר.

■ יהודי אחד סיפר בימי השבעה על מרן זי"ע שפעם נכנס למרן זי"ע ואמר שהיה בדרום אמריקה וראה שם יהודים הנראים ממש ככושים שיושבים ולומדים נת"ש. מרן זי"ע התרגש מאד ואמר: יש כהי עור מבקשי ה'. אותו יהודי סיפר שהוא מאד התפעל מכך שמרן זי"ע לא התרגש מכך שהם לומדים בספרו, אלא מכך שהם מבקשים את ה' (אמר הכותב: לימים סיפרתי את הסיפור הזה בפני אחד מאנ"ש בחו"ל והוא אמר לי: יש לי הוספה על הסיפור. אני נכנסתי אחרי אותו יהודי ואמר לי מרן זי"ע ששמע היום בשורה משמחת – שיש כהי עור מבקשי ה'. ולא הוסיף כלום).

■ אחד המוחנכים אמר למרן זי"ע שלאחר שקרא ב"נתיבי חינוך" איך על המחנך להיות, הרי זה גורם לו לרצות לעזוב את עבודת החינוך. השיב לו מרן זי"ע במעין קפידא: אם כך, לא קראת נכון מה שכתבתי, כי מטרתי בכתיבתי היתה להביא לבנין ועשייה, ואם זה גורם לך להיפך – לרפיון ולחדלון ולברוח מתפקידך, אות הוא שלא קראת נכון מה שכתבתי.

■ בעת התחדשות הישוב בארץ אחרי השואה, קם קיבוץ חילוני במוצהר - "עין חרוד". בקיבוץ זה הכריזו שלא יהיה בו שום דבר דתי, והיה הנתיבות שלום נסער מכך מאד, ודיבר על זה עם רבה של טבריה הרב ורנר זצ"ל. אמר לו הרב ורנר: עין חרוד פירט צו צום תיקון פינקט אזוי

ווי ירושלים, ומרן הנת"ש היה מספר זאת במשך שנים ואומר: עוד תראו שדברי הרב ורנר צדקו. והנה בשבת פרשת אחו"ק תשס"ט ביקר אברך בקיבוץ עין חרוד ונדהם לראות שם בבית הכנסת ארון עם ספרי קודש ובתוכו מדף שלם של ספרי נת"ש. (מאד נעלה)

■ אברך שביקר בעין חרוד בחורף תש"פ סיפר ששאל יהודי שלא שמר באותה עת מצוות מדוע הם צריכים מדף נת"ש, ונענה שיש שם שיעור נת"ש. העונה הוסיף ואמר: יש הרבה ספרים, אבל הספר הזה אנו מרגישים שהוא מדבר אל הלב.

■ סיפר חזב"נ הגה"ח ר' ישראל קופילוביץ שליט"א ששנה אחת ביום ראשון אחרי שבת מירון עשה אחד האחראים על בני עקיבא במירון בר מצוה במקום, ומרן זי"ע השתתף בבר מצוה כהכרת הטוב ע"כ שהסכימו להשכיר את הבניינים שלהם לשבת. בבר המצווה אמרו למרן זי"ע שלפעמים בציון הרשב"י קשה להשיג מנין (בימים ההם), בגלל שתושבי מירון מתפללים בבית הכנסת של הכפר, וביקשו שידבר על כך שיתפללו יותר בציון. אמר מרן זי"ע שהיה פעם אדם שלקה בעיניו ונעשה עיוור, ובני משפחתו שמעו שבקצה השני של העולם יש רופא גדול שמומחה לבעיות כאלו, והוא יכול להיות השליח להחזיר לו את מאור עיניו. מיד פתחו בני המשפחה במסע גיוס כספים שבסופו יצא העיוור לדרך ארוכה עם אחד מבני משפחתו, עד שהגיעו לרופא. הרופא קבע להם תור לעוד תקופה ובבוא היום ניתח את העיוור ובאמת חזר לו מאור עיניו. לאחר שהבריא יצא לטייל בעיר, והנה הוא רואה חבר ילדות שלו מתהלך וניכר עליו שהוא עיוור. הוא פנה לחברו ואמר: דע לך יש כאן רופא שיכול להחזיר לך את הראיה, לך אליו. אמר לו החבר: אני גר כאן לידו, עלי לא משפיעים כל הסיפורים עליו ואיני מאמין בו. ואז אמר מרן זי"ע: אני רואה שאנשי מירון אינם כמו אותו שוטה, אלא למרות שר' שמעון הוא בן עירם - הם יודעים לנצל אותו ולבוא אליו. כשנתפרסם הסיפור אמרו בציבור שמשל זה הוא גם על חסידי סלונים, שיש להם כזה ספר אשר בכל העולם באים להתרפא ממנו והם צריכים שלא להיות כמו אותו עיוור שוטה אלא לנצל את הספר בעצמם.

■ בתו של אחד מגדולי הדור זי"ע (מהדור של לפני 50 שנה) שעזבה את הדרך ואח"כ חזרה בתשובה, פגשה פעם בנכד של מרן זי"ע ואמרה לו: דע לך שלא היה חסר כלום במה שנתנו לי בבית אבי ובכל זאת נתרחקתי, ומה כן החזיר אותי? שלפתע הגיעו אלי כמה מכתבים שהסבא שלך כתב לאנשים, והיה בהם כזה אור, זה החזיר אותי. אני אומרת לך את זה שתדע לנצל את האור שאתה נמצא בו. (הנכד הלך לברר את הרקע לסיפור והתברר לו שלידייו של הבן של אותה בת גדולים הגיע באיזושהי דרך המכתב שמופיע היום בנת"ש מכתבים מכתב צ"ה: היום בצאתי מהחדר האפל של השקופים מסרו לי מכתבך בעילום שם, המתחיל באשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי, ומרוב הסתר לא הרגיש לבך את התשובה בצידו המאיר כל מחשכים – עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ... ועוד איזה מכתב. הבן שלה קרא לפניו את המכתבים ובאותם רגעים היא החליטה להשתנות ולחזור).

■ הגה"ח ר' משה ברמ"י לוריא זצ"ל שאל את הרב'ה שליט"א בימי השבעה לרבנית א"ח אד"ז מה הפשט בכך שבין השורות של נת"ש יש הרבה קבלה, ופעמים נראה שכתב כך כדי לתרץ איזו קושיה בקבלה וכדומה, הרי בשעה שהדברים נכתבו היתה להם מטרה אחת – איך לפתוח את הלב ליהודים? הרב'ה שליט"א השיב שידוע הסיפור על אחד מגדולי עולם שחיבר חיבור בתורת הנסתר עפ"י רש"י בבבא קמא, והקשו: הרי רש"י כשכתב את פירושו כתב עפ"י הנגלה, וא"כ אם עפ"י הנגלה היה צריך לכתוב כך ועפ"י הנסתר אחרת – הרי רש"י היה כותב מה שצריך עפ"י הנגלה, ומה שייך להוציא עפ"י זה ספר בנסתר? ותייצו על זה שרש"י הוא תורת אמת ומה שהוא תורת אמת יש לו פרד"ס ואפי' שרש"י לא כיוון לכך אבל לתורת אמת יש פרד"ס. גם נת"ש זה תורת אמת וממילא יש לו פרד"ס.

■ אברך צעיר נכנס לאדמו"ר זי"ע, ובתוך הדברים התעניין אצלו אדמו"ר זי"ע אם יש לו קביעות בספרי חסידות, ואמר שאכן לומד ספר מסוים כל יום לפני התפילה. מרן זי"ע לא הגיב על כך, אך אחרי תקופה נכנס

אברך אחר לקו"פ ואדמו"ר זי"ע אמר לו: נכנס לכאן אברך צעיר וסיפר שלומד בקביעות בספר פלוני, והרי אברך צריך כלים להלחם ביצה"ר של דורנו, וכיצד יקח כלים לזה מהספר שלא מדבר על עניינים אלו? אברך צריך ללמוד נת"ש שזה ספר שנותן את הכלים להלחם עם היינטיגע יצה"ר. וחזר שוב: בנת"ש מדובר על היצה"ר של זמננו (וידע אדמו"ר זי"ע שאותו אברך יספר על השיחה הזו במקום בו ישתתף גם האברך הראשון וכך יגיעו הדברים לתעודתם, כפי שאכן היה).

(השם נפשונו בחיים)

■ הרה"ח ר' יהודה בהגה"ח ר' דוד וינברג מארה"ב נסע בחורף תש"ס לכמה מדינות לאסוף כסף לשיבה. באחד הבתים פתח לו יהודי שבכל שנה תורם לשיבה ואמר לו: כל שנה אני תורם לשיבה, ואני לומד נת"ש, ור"ל הבת שלי רוצה להתחתן עם גוי. אני מבקש ממך שתזכיר אותי אצל הנת"ש. תקופה קצרה אח"כ ביקר ר' יהודה בא"י ונכנס לאדמו"ר זי"ע והזכיר את היהודי ואת צרתו. הגיב מרן זי"ע: זה לא יכול להיות. יהודי שלומד נת"ש – בתו לא תתחתן עם גוי. ור' יהודה אומר: אבל הבת עומדת להתחתן עם גוי, ואדמו"ר זי"ע אומר שזה לא יתכן. יהודי שלומד נת"ש – בתו לא תתחתן עם גוי. ר' יהודה יצא והמעשה נשכח ממנו במשך הזמן. שנה אח"כ, בחורף תשס"א, שוב הגיע לאותו בית והנה הוא רואה אנשים נכנסים ויוצאים, ונראה שיש בבית אירוע חגיגי. הבין ר' יהודה שבא בזמן לא נח ופנה ללכת, אך אז הבחין בו בעה"ב, יצא לקראתו ושאלו: האם זוכר הנך שבקשתי ממך להזכיר את בתי? מה אמר הנת"ש? ר' יהודה נזכר מיד במעשה וחזר לפני בעה"ב על התשובה, ובעה"ב אמר: אכן כך היה. לפתע התחרטה הבת שלי וחזרה בה, ועכשיו אתה נוכח בשמחת ה"ווארט" שלה עם בחור יר"ש. כשסיפרו את המעשה לפני הרב'ה שליט"א, הוא הגיב שהחלק החשוב בסיפור הוא שלומדים מכאן עד כמה אחז אדמו"ר זי"ע שהלימוד בנת"ש משפיע, עד כדי כך שהוא משפיע גם על ילדיו של הלומד למרות שהם במצב דחוק.

- סיפר האדמו"ר מזוועהיל שליט"א שבעת שיצא הספר הק' נת"ש ח"א נכנסו כמה אברכים לאדמו"ר זי"ע והציעו שהם רוצים לכתוב כמו בספרי חב"ד הערות בתחתית העמוד - על כל דבר מקורות נוספים ומקומות נוספים שבהם מקשים כך או מבארים כך וכדומה. מרן זי"ע ממש שטף אותם: וכי זה מה שאנו מחפשים - עוד ידע וביאורים יפים? הרי הספר הזה מיועד כולו לפתוח לבבות של יהודים ולעורר יהודים, וא"כ מה הצורך בכאלו הוספות?
- כשהוציא מרן זי"ע בשנת תש"ה את המכתב עם ה' חזקו ונתחזקה והביא אותו למרן עט"ר הרמ"ח זי"ע שיחתום עליו, אמר לו הרמ"ח: שלוש פעמים קראתי את המכתב "סיהאט מיר אריין גיגעבן אזא חיזוק". (נתיבי בנין ויצירה)
- בשנים האחרונות היה מרן זי"ע אומר פעמים רבות: אם היה לי כח הייתי הולך מבית כנסת לבית כנסת ומישיבה לישיבה ומדבר על "שאו מרום עיניכם", "טעמו וראו כי טוב ה'", רק אין לי הכוחות לכך. (והיו השומעים חושבים בליבם: הרי זה ממש כמו במעשה עם הדב"ש. הרי ספרו זועק בכל מקום טעמו וראו כי טוב ה', והוא אומר שאם היה לו כח הוא היה זועק). (הגה"ח ר' ישראל קופילוביץ)
- המידות היו אצלו מעל הכל. אני יודע כל מיני פרטים שלא דיבר עליהם... וככל שהדבר נגע לכבודו היה כאיסקופה הנדרסת. וה' עזר שהכבוד רדף אחריו; התפרסמותו של הספר נתיבות שלום בעולם היא דבר על טבעי, וכנראה זה שכרו של מי שמתנהג כאיסקופה הנדרסת ומשים עצמו כאילם. (אדמו"ר שליט"א, י"ב בתשרי ע"א)

תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו הוא ימליץ טוב בעדינו

על כל נשימה ופסיעה תהלל קה

- סיפר חדב"נ הגה"ח ר' ישראל קופילוביץ שליט"א: בשנים האחרונות, כאשר מרן זי"ע החל להתקשות בהליכה, הוא היה אומר שכבר בצעירותו הרגיש "כל הנשמה תהלל קה" שעל כל נשימה ונשימה צריך להלל את ה', כי כל נשימה היתה עולה לו בקושי, וכעת ב"ה הוא מרגיש

גם כיצד על כל פסיעה ופסיעה צריך להודות, ושהוא תלוי בה' בכל פסיעה ופסיעה.

■ כמה חודשים לפני פטירת הרה"ח ר' אברהם זינגר ברמ"י ז"ל, כשחזר מבית החולים עלו מספר אברכים מהשטיבל לבקרו. והיה קשה לו לדבר וכל דיבור עלה לו בקושי והיתה קשה עליו הנשימה. ר' אברהם התחיל לספר כמה אדמו"ר זי"ע דיבר עמו על קבלת ייסורים באהבה, כמה שיחות ודיבורים עמו הוא השקיע בזה. ואז אמר ר' אברהם: עכשיו עולה בדעתי, אני זוכר פעמים רבות שנכנסתי לרב"ה זי"ע וכך הוא נשם - כמו שאני נושם כעת. כעת אני מבין איזה קושי זה, והרב"ה זי"ע במצב הזה, כשהוא סובל כ"כ, עוד היו לו כאלו כוחות להשפיע ולדבר על להיות מרוצה מהנהגת הבורא.

■ סיפר אחד מבני המשפחה: באחד הביקורים שלי אצל מרן זי"ע בתקופה האחרונה ממש לחייו - בחודש תמוז האחרון, מרן זי"ע שתמיד היה מלומד בייסורים ובמכאובים התייסר אז ביותר, ולפתע הוא פנה אלי ואמר: כל כך טוב, הבה נרקוד.

הוא אינו רואה כאן צער וייסורים. הוא מרגיש את פנימיות ההנהגה, את הטוב והחסד שבכל הבריאה עד שלבו ובשרו מתרוננים על כל הטובה, ומתקיימים בו דברי הכוזרי "ואם תעבור בך השמחה אל הניגון והריקוד - היא העבודה והדבקות בענין האלוקי". מרן זי"ע כבר אינו יכול לעמוד על רגליו באותה תקופה, אבל לבו יוצא בריקוד "כי שמחתני ה' בפעלך במעשה ידיך ארנן" (שלום ומבורך)

■ סיפר חדב"ג הגה"ח ר' ישראל קופילוביץ שליט"א: פעמים רבות בשנים האחרונות אחרי שמרן זי"ע היה חולץ את התפילין, כשכל תנועה עולה לו בקושי רב ועם הרבה עזרה, היה מזכיר את דברי הרה"ק מקאליסק שאמר לזקן אחד שכדאי לחיות שמונים שנה כדי להניח פעם אחת תפילין - אפי' כמו שאתה מניח כבר בלי דעת. כמו כן פעם אחת אחרי שאכל לא היה לו כח ליטול מים אחרונים ונזקק לעזרה בזה. אחרי שגמר לאכול אמר לי: אתה רואה, שווה לחיות; הרווחתי עוד ברכת המזון מדאורייתא.

- בתום ימי השבעה בעת נישואי נכד אדמו"ר זי"ע הרה"ח ר' אהרן קופילוביץ עלה הרב'ה שליט"א לדבר עם עמו הרבנית ע"ה. אמרה לו הרבנית: אני יושבת וחושבת על הייסורים הנוראים שהיו לאבא זי"ע בשנים האחרות ואני מרגישה שאיני יכולה לעמוד בזה. אמר לה הרב'ה שליט"א: הבה נחשוב רגע מה קורה כעת למעלה. הרי כעת בשמים מפנים עוד היכל ועוד היכל לכבודו, ולפתע מזכירים גם את הייסורים שהיו לו ואז השמחה שם בעולם האמת גדלה כ"כ, שא"א לתאר.
- ביום כ"ג בחשון תש"ס ערך מרן זי"ע לחיים בביתו לרגל יו"ד של הרמ"מ ואביו זי"ע. היה זה מעט זמן אחרי שחזר מבית החולים לאחר שלקה בלבו והוא ישב בלא כח. לפתע תפס בשולחן בכח והתחיל להתנועע ולדבר שיחה שהנושא שלה היה שלפעמים יהודי מרגיש שאין לו כלום, אבל אנו מצפים ומייחלים לישועתו יתברך, ובכל פעם הסביר ותיאר עוד איך יהודי תמיד מצפה ובטוח בישועתו יתברך. אח"כ התחיל מרן זי"ע את הניגון של כי אנו עמך (המושר כיום על יצילהו כי חפץ בו).
- סיפר חדב"נ הגה"ח ר' ישראל קופילוביץ שליט"א: ביום ב' באב תש"ס יום חמישי האחרון של מרן זי"ע, לאחר שעלה מרן זי"ע מהברית של נינו, ביקש ממני להשאיר עמו לארוחת צהרים. לאחר שמרן זי"ע גמר לאכול הוא היה צריך לנוח. רציתי לעזור לו ללכת לחדרו לנוח, אבל אז לפתע אמר לי מרן זי"ע: אתה יכול ללכת. יצאתי מחוץ לחדרו אבל בגלל מצבו הקשה פחדתי שישאר לבד, אז הצצתי מבחוץ לראות שהכל בסדר. כשראה מרן זי"ע שאני מציץ לחדרו, קרא לי ואמר לי: אמרתי לך שאתה יכול ללכת. ענית: אני רוצה לשאול את הרב'ה שלי מה לעשות, כאשר מצד אחד הרב'ה שלי אומר לי שאני יכול ללכת, ומצד שני אני יודע שזה מסוכן שהרב'ה שלי ישאר לבד. מרן זי"ע השיב לי: אתה רוצה לדעת מה אני אומר לך? כמה אתה מסכים לשלם לי על זה? השבתי: הכל. ואז אמר לי מרן זי"ע: בוא תשב ותשמע מה אני אומר לך, ודיבר בארוכה שעיקר החסידות זה הקרבה והאריך בזה, והיה זה כעין דמי פרידה.

■ סיפר הרה"ח ר' אהרן קופילוביץ שאכל עם מרן זי"ע בליל שבת האחרון והיה זה ימים ספורים אחרי הסתלקותו של האדמו"ר מבאבוב זי"ע. באמצע הסעודה סיפר חדב"נ הגה"ח ר' ישראל לוריא שליט"א שהאדמו"ר מבאבוב היה נוהג בסליחות להוסיף בסוף תפילת "מי שענה" ולומר מי שענה לי בעצמי הרבה פעמים הוא יעננו. מרן זי"ע נהנה מכך מאוד, וחזר על כך מספר פעמים: מי שענה לי בעצמי פעמים רבות הוא יעננו.

■ ביום האחרון כששכב מרן זי"ע בבית החולים עם מסכת חמצן, עברו מחוץ לחדר שני אחים רפואיים במהלך סיור במחלקה. שאל אחד מהם את חברו אם צריך להכנס כאן לחדר, והאח השני השיב לו: אין צורך, כיון שהם שכרו אח פרטי, אבל כדאי לך להכנס. תמצא איזו שאלה ותכנס. האח נכנס ושאל אם מרן זי"ע רוצה טונה לארוחת הערב, והיה זה כלעג לרש, אבל מרן זי"ע הודה לו כ"כ ואפילו שכבר לא שמעו את דבריו הוא הודה בידים ובמאור פנים. כשיצא האח הוא אמר לאח השני: באמת שווה להכנס שם.

■ בראיון שנתן פעם ד"ר שוסהיים לעיתון סיפר: כשהייתי מגיע לבקר את בעל הנתיבות שלום זצ"ל לא האמנתי שמשוהו אצלו לא כשורה. גם מתוך כאבים איומים זהרו פניו לקראתי באהבה.

■ באור לח' באב תש"ס לאחר הלוויה אמר הרב'ה שליט"א שהמילים האחרונות ששמע ממרן זי"ע היו: שתדעו שהקב"ה לא יעזוב אתכם.

■ א"א אדמו"ר זצוק"ל התבטא כמה וכמה פעמים בתקופת חייו האחרונה, ביחידות וברבים, אודות זמן קשה העומד לבוא, והיו הדברים מפחידים את הלב, ומיד היה ממשיך ומחזק שהקב"ה לא יעזוב אותנו.

(דרכי נועם, כ"ה באב ס"א)

■ בשנת תשנ"ז בעת שדיבר מרן זי"ע עם אחד מנכדיו אמר: אני זקן ואני יכול לומר שבלי שמחה א"א לעבור את העולם (כמו שאמר הרה"ק מקוברין זי"ע) והוסיף מרן זי"ע: גם בזמן שאני אהיה בעולם אחר אני רוצה שהמקושרים אלי יהיו בשמחה.

■ באחד מלילי שבת בשנים האחרונות לאחר נטילת ידיים רצה אחד המסובים לעזור, וסידר והזיז את השולחן באופן שבלי משים לחץ את רגלו של מרן זי"ע וגרם לו כאבים נוראים. מרן זי"ע המשיך בסעודה כשרגלו לחוצה ומתוך כאבים עצומים כאילו כלום לא קרה, בלא לומר כלום מחשש שמא לאותו אחד תהיה ח"ו חלישות הדעת. כעבור כמה דקות אמר אדמו"ר זי"ע שאינו חש כ"כ בטוב, אם אפשר למהר קצת את הסעודה. בסוף הסעודה נשאר מרן זי"ע לשבת ליד השולחן ובני המשפחה סדרו את השולחן. כשיצא זה שהזיז את השולחן לסדר במטבח, אמר אדמו"ר זי"ע לנכדו שנשאר בסלון שהוא סובל ייסורים נוראים שאין בכוחו לסבול אפילו עוד רגע אחד בגלל השולחן. אותו נכד רצה מיד להזיז את השולחן, אבל אדמו"ר זי"ע חשש שאותו אחד שסידר את השולחן יחזור לחדר ואולי הוא יבין משהו ותהיה לו חלישות הדעת, ולכן אמר לנכד: רק אחרי שאלך תזיז את השולחן בצורה כזו שמחר זה לא יקרה, אבל עכשיו אל תזיז. וכך נשאר לשבת ולסבול סבל נורא עד שקם (בתקופה הזו שמרן זי"ע לא עשה טיש היה נשאר לשבת עוד כמה דקות אחרי הסעודה), כל זה מחשש שמא תגרם למישהו חלישות הדעת.

■ סיפר חזב"נ ר' ישראל קופילוביץ שליט"א: אחרי הווארט שלי שהיה במירון נסע מרן זי"ע למנוחה למספר ימים בטבריה. ביום חמישי שאחרי אירוסים נסעתי לשם כדי לדבר עמו ולשמוע ממנו את דרכי העבודה בתקופה הגדולה שבין האירוסין לחתונה. כשגרמנו לדבר הגיע מישהו להסיע את מרן זי"ע בחזרה לירושלים ולקח גם אותי. לאחר שיצאנו שאל מרן זי"ע את הנהג אם יוכל לעבור דרך בני ברק. השיב הנהג שהוא יכול, אבל מה יש בבני ברק? מרן זי"ע ענה שהחתן צריך לרדת בבני ברק. אמרתי למרן זי"ע שגם אני רוצה להגיע לישיבה, והשיב לי: יש דרכים להגיע מבני ברק לירושלים. שאלתי בשביל מה עלי לנסוע דרך בני ברק אם אני צריך להגיע לישיבה? מרן זי"ע השיב: כיון שמשעה שנגמר השידוך שלך עד כעת לא הייתי בישיבה, מסתבר

שאם אגיע לשיבה יחד עם החתן ירקדו אתנו, והיום יום חמישי ויש נוהג שכל חתן שהאופרוף שלו בעיר אחרת נכנס אלי ביום חמישי לפני האופרוף לשיחה ואח"כ הוא המרכז בשיבה והבחורים מתרגשים ושמחים עמו. והשבוע יש כזה חתן ואני מפחד שאם ירקדו לנו תהיה לבחור שהשבוע האופרוף שלו חלישות הדעת, כאילו גונבים לו את ההצגה ולא הכל רק סביבו. לכן ברצוני שתדד בבני ברק ומשם תיסע לירושלים, וכך לא תחלש דעתו של אותו חתן. (שלום ומבורך)

■ אחת השכנות משכונת זכרון משה מאד רדפה את הרבנית ע"ה, ולמרות שהרבנית שתקה על הכל ותמיד האירה לה פנים – בכל זאת היא המשיכה ופעמים אף לכלכה את הכבסים שעל החבל בבוך. סיפרה אחת הבנות של מרן זי"ע: אני לא ידעתי מכל הסיפור הנ"ל, כי מעולם לא דיברו על זה בבית הורי, והיתה לי תלמידה שהיתה בת של אותה שכנה ותמיד היו הורי מבררים על הבת הזאת ודוחפים אותי להשקיע בה עוד ועוד. רק בשנה האחרונה (תש"פ) נודע לי הסיפור בדרך אגב. (שלום ומבורך)

■ אחת מבנותיו באה בשנים האחרונות לפני שאדמו"ר זי"ע ירד לטיש של סעודה שלישית, ואחת מבנותיה הקטנות עמדה והביטה במרן זי"ע איך הוא מתקשה בכל פסיעה ופסיעה. כשראתה זאת הבת – סימנה בחדות לביתה שתפסיק להתבונן. מרן זי"ע ראה זאת, קרא לבתו ואמר לה: עשית תנועה לא יפה לבתך, זה לא בסדר ועליך לפייס אותה. הבת חשבה לפייס את בתה אח"כ, והנה שוב מזכיר לה אדמו"ר זי"ע שהיא צריכה לפייס את בתה, ולפני שהוא יורד לטיש הוא שוב חוזר (וכל פסיעה קשה לו ביותר) ואומר: אני רוצה לדעת לפני הטיש שפייסת את בתך. (שלום ומבורך)

■ יום אחד לאחר תפילת שחרית פנה אדמו"ר זי"ע לאחד הבחורים ואמר לו שההויז בחור לא הגיע היום ושמא הוא יכול ללוות אותו לביתו במקומו. הבחור שמח להצעה כמובן. ואז הגיעו למדרגות העגולות. בשנים ההן כבר היה קשה למרן זי"ע לעלות בהן, והיה נשען על ההויז בחור ביד אחת וביד השניה אוחז במעקה וכך עולה. גם הבחור הנ"ל

רצה שמרן זי"ע ישען עליו, אבל מרן זי"ע אמר לו: אתה כהן, "וקדשתו" – אינני רוצה להשתמש בך. וא"ת א"כ למה בקשתי ממך ללוות אותי, אם ממילא אינני נעזר בך, אני אסביר לך: אם ההויז בחור ידע שהלכתי לבד ולא היה מי שיעזור לי יהיה לו מאד לא נעים, ולכן לקחתי אותך וכך הוא ישמע ויחשוב שהיה מישהו שעזר לי ולא תהיה לו חלישות הדעת.

■ אחת מבנותיו של אדמו"ר זי"ע בקשה ממנו שיפעיל קצת קשרים בחינוך העצמאי כדי שתקבל משרה, אך למרות שהיה אחד מראשי החינוך העצמאי, לא הסכים להפעיל פרוטקציה למענה. לאחר הפצרות הסכים להעביר מכתב ממנה להנהלת החינוך העצמאי ובו בקשה למשרה. לאחר זמן מה הודיעו לו שיתנו לה 20 שעות הוראה, אבל הוא לא הסכים לכך: מדוע שתקבל 20 שעות? אפשר לחלק אותן לשניים וכך תהיה משרה לעוד בת ישראל כשרה.

■ באחת השנים הראשונות של הישיבה כשהמצב היה דחוק ביותר, יום אחד הצליח מרן זי"ע לגייס סכום נכבד בצ'קים והכניס אותו לכיס חליפתו. כשהצ'קים בכיסו הלך לאסיפה עם ר' משה בלוי. תוך כדי האסיפה חש לפתע שהיושב מאחוריו מכניס את ידו לכיס חליפתו ומוציא משם את הצ'קים. ידע מרן זי"ע שאותו אדם יתבייש נוראות אם יראה שמרן זי"ע מרגיש במעשיו, ולכן נתן לו להוציא את כל הכסף ואף לא התבונן לראות מי זה, כדי שלא לביישו.

מתוך כתי"ק של אבינו רועינו כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע א

ר"פ אני חושב בליבי בזמן שזה נוגע למעשה, רבש"ע אני מוחל עוה"ז וגם עוה"ב, אם זה צריך להשיג ע"י איזה התרגויות או אחר יבא לי למי שחזא אפילו ילד קטן, אם רצונך לתת לי משהו תן לי ע"י צנור החסד והאהבה.

וב"פ אני חושב בליבי בזמן שזה נוגע למעשה, רבש"ע אני מוחל עוה"ז וגם עוה"ב, אם זה צריך להשיג ע"י איזה התרגויות או אחר יבא לי למי שחזא אפילו ילד קטן, אם רצונך לתת לי משהו תן לי ע"י צנור החסד והאהבה.